

Förvaltningsrätten i Karlstad
Box 568
651 12 Karlstad

Förvaltningsrätten i Falun
Box 45
791 21 Falun

Förvaltningsrätten i Uppsala
Box 1853
751 48 Uppsala

VIA E-POST:

forvaltningsrattenikarlstad@dom.se
forvaltningsrattenifalun@dom.se
forvaltningsratteniupsala@dom.se

CC: registrator@naturvardsverket.se

Intervention avseende överklagande av Naturvårdsverkets beslut i ärenden om licensjakt efter varg i Värmland, Örebro, Dalarna, Gävleborg och Västmanland, samt yrkande om inhibition avseende desamma

Bakgrund

Svenska Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden WWF samt Svenska Rovdjursföreningen ("klagandena") har denna dag överklagat Naturvårdsverkets beslut den 18 december 2015 i ärenden om licensjakt efter varg i; Värmland (NV-08673-15), Örebro och Värmland (NV08659-15) till förvaltningsrätten i Karlstad; Dalarna (NV-08699-15) och Gävleborg (NV-08642-15) till förvaltningsrätten i Falun; samt Västmanland (NV-08669-15) till förvaltningsrätten i Uppsala. Klagandena har dessutom framställt yrkande om inhibition avseende desamma.

Yrkanden

Svenska Jägareförbundet ("förbundet") begär härmed att få intervensera i respektive process och yrkar att länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets beslut fastställs och att klagandenas talan samt yrkande om inhibition avslås. Förbundet får härmed anföra följande grunder för talan.

Grunder m.m.

Talerätt

Kammarrätten i Stockholm har genom dom den 7 februari 2012 i mål nr 4390-12 samt 4396-12 tillerkänt Svenska Naturskyddsföreningen talerätt. Som framgår av denna dom ska talerätten förutom 22 § förvaltningslagen även bedömas mot utgångspunkt från Sveriges åtaganden enligt den s.k. Århuskonventionen.

När det gäller talerätten framgår följande av Århuskonventionen:

Art 2.5 ... "berörd allmänhet: den allmänhet som berörs eller kan beröras av eller som har intresse av ett beslut på miljöområdet; i denna konvention skall icke-statliga organisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller de krav som uppställs i nationell rätt anses ha ett sådant intresse. "...

Art 9.2 Varje part skall inom ramen för sin nationella lagstiftning se till att den berörda allmänhet

*a) som har ett tillräckligt intresse
eller,*

b) som hävdar att en rättighet kränks, när detta utgör en förutsättning enligt en parts förvaltningsprocessrättsliga lagstiftning,

har rätt att få den materiella och formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av artikel 6 eller, om detta föreskrivs i nationell rätt och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, andra tillämpliga bestämmelser i denna konvention prövad av domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag.

Vad som utgör tillräckligt intresse och kränkning av en rättighet skall avgöras i enlighet med nationell rätt och i överensstämmelse med målet att ge den berörda allmänheten en omfattande tillgång till rättslig prövning inom ramen för denna konvention. Icke-statliga organisationer som uppfyller de krav som avses i artikel 2.5 skall för detta ändamål anses ha ett sådant tillräckligt intresse som avses i a. Sådana organisationer skall även anses ha rättigheter som kan kränkas i den mening som avses i b.

Art. 9.3. Varje part skall dessutom, utan att det påverkar tillämpningen av de prövningsförfaranden som avses i punkterna 1 och 2, se till att den allmänhet som

uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt har rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning.

Kammarrätten konstaterar i sin dom att ideella föreningar som uppfyller kraven för att ha talerätt i miljöfrågor enligt miljöbalken därför ska tillerkännas talerätt. Av 16 kap. 13 § miljöbalken framgår att en ideell förening som har till syfte att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, inte är vinstdrivande, har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år och har minst 100 medlemmar, har talerätt.

Förbundet uppfyller dessa krav genom att föreningen bildades 1830 och har ca 155 000 medlemmar, är ideell och har som ändamål att tillvarata naturskydds- och miljöintressen. Förbundet uppfyller således de krav miljöbalken uppställer för talerätt i miljöfrågor. Århuskonventionen använder termen "berörd allmänhet" som har ett "tillräckligt intresse" för de parter som ska erhålla talerätt. Förbundet är i högsta grad berörd av beslut i jaktliga frågor. Förbundet anser därför att det är uppenbart att förbundet har talerätt i beslut rörande jakt enligt jaktlagstiftningen. Förbundet har också ansetts som part av Högsta Förvaltningsdomstolen i mål nr 312-15 (beslut 18 december 2015).

Sakfrågan

Förbundet anser att Naturvårdsverket i sina beslut den 18 december 2015 har gjort korrekta bedömningar när det gäller lagligheten och lämpligheten av länsstyrelsernas beslut. Förbundet får dock tillägga följande.

Naturvårdsverkets beslut stöds även av EU-domstolens avgörande rörande den finska vargjakten där EU-domstolen (C-342/05), trots att vargen i Finland då inte ansågs ha gynnsam bevarandestatus, ansåg att jakt kunde bedrivas så länge utvecklingen mot gynnsam bevarandestatus inte försvårades. I klartext ansåg EU-domstolen att jakten var laglig så länge stammen ökade trots jakten. Trots de licensjakter efter varg som faktiskt genomförts i Sverige 2010-2011 (samt alla skyddsjakter) så påstår ingen, inte ens klagandena, att vargstammen inte ökat i Sverige trots de jakter som genomförts.

Uttaget i Finland jakten 2004 var cirka 10% av stammen. Stammen bestod vid tillfället av 130 individer och uttaget var 12 vargar. Detta ansåg alltså EU-domstolen uppfyllde kraven i Art- och habitatdirektivet. Den av länsstyrelserna beslutade licensjakten efter varg uppgår tillsammans till 46 individer av en population om 445 vargar, vilket också motsvarar ca 10% av stammen. Numera har vi dessutom i Sverige gynnsam bevarandestatus på varg i enlighet med det regelverk som finns för att fastställa detta kriterium, efter riksdagsbeslutet om prop 2012/13:191 (En hållbar rovdjurspolitik). Utrymmet för att bedriva jakt efter varg är därför ännu

större i Sverige idag än vad den då var i Finland. Sveriges vargpopulation är i princip tre gånger så stor som den dåvarande finska vargpopulationen. Förbundet noterar också att EU-kommissionen valt att inte agera mot den vargjakt som i år beslutats i Finland efter 46 vargar av en population om 220-245 vargar, motsvarande ett uttag om ca 20%. Det är således uppenbart att den jakt som avses bedrivas i Sverige därmed uppfyller kraven på begränsad mängd och i begränsad omfattning.

Klagandena gör gällande att det råder osäkerhet om antalet vargar i Sverige och antyder t.o.m. att det skulle finnas färre än de 300 som Naturvårdsverket satt som krav för gynnsam bevarandestatus. Förbundet vill därför med skärpa framhålla att klagandena medvetet förvanskar verklighetsbilden. I år vill man göra gällande att det inte går att fatta beslut på inventeringsdata som bygger på inventeringar 2014/2015 utan menar att det krävs data från innevarande säsong. Förra året hävdade man det omvända, då vissa län redan hade hunnit kvalitetssäkra nya föryngringar tidigt på säsongen. Då menade klagandena att man enbart kunde använda data från föregående säsong. Med ett sådant agerande har klagandena förlorat all trovärdighet. Det är vidare missvisande och felaktigt att hänvisa till regeringens rapport om att det skulle ha fötts endast 50 valpar våren 2015. De klagande försöker medvetet förvirra det svenska rättssystemet med en uppgift som de vet är en felskrivning. SLU har beräknat att det föddes drygt 200 valpar i våras. Dagens officiella beräkning av antalet vargar innevarande vinter är 445 vargar. Den siffran är framtagen av landets ledande vargforskare på SLU och finns redovisad i länsstyrelsernas beslut. Siffran 415 vargar som omnämns är helt irrelevant eftersom det avser bruttosiffran vintern 2014/2015 före jakten 2015.

Klagandena hävdar vidare att 2015 års jakt inte haft någon betydelse då nya vargar fanns i reviren redan ett halvår efter jakten. Föreningen vill påpeka att de klagandes egen utsago visar att jakten har haft avsedd effekt. I hälften av reviren har ju vargar inte konstaterats. I de revir där vargar konstaterats har DNA-prover visat att det rör sig om vargar från angränsande revir som utökat sitt område. Eftersom jaktens syfte var att minska "koncentrationerna av varg" har målet även nåtts i dessa revir. Ett mindre antal vargar finns nu på en större yta. Det bör vidare noteras att skador på tamdjur låg till grund för val av jaktrevir 2015. I t.ex. Värmland var antalet skador på tamdjur av varg det högsta någonsin under 2015. I år, efter licensjakten 2015, har skadorna minskat dramatiskt. Detta har de klagande också noterat, men utan att göra någon koppling till att de mest skadegörande vargarna faktiskt fälldes vid jakten.

Klagandena kritiserar vidare de 7,7-8,3 som har redovisats för Lettland i Naturvårdsverkets vägledning. De menar att rovdjursförvaltningen i EU har "utvecklats" sedan 2002 och att ett så stort uttag numera skulle vara "olämpligt" enligt EU-kommissionen. Bifogat finns därför skrivelse från Förbundet till Naturvårdsverket med exempel på jaktligt uttag i några medlemsländer i förhållande till den storlek på stammarna som länderna angett i artikel 17 rapporteringen 2013 till EU-kommissionen. Redovisningen visar med all önskvärd tydlighet att

det inte finns någon fastställd högstanivå för jaktligt uttag utan som EU-domstolen slår fast i den finska vargdomen är det endast påverkan på bevarandestatusen som avgör möjligt uttag. Det jaktliga uttaget i dessa länder ligger långt över den nivå som nu diskuteras för den svenska vargjakten.

Klagandena har tyvärr även gått vilse i fråga om den socio-ekonomiska skadan genom vargarnas påverkan på älgstammen. De tycks inte förstå att det är avkastningen från älgstammen som påverkar möjligheten till jakt, inte älgstammens storlek i sig. I delar av länen är predationen från varg så stor att jakt på älg i princip inte går att bedriva.

Inhibition

När det gäller frågan om inhibition har klagandena i inlägga till Naturvårdsverket den 14 december 2015 i de mål som överklagats vidare samt i själva överklagandeskrifterna uppgett att en verkställighet av länsstyrelsernas beslut inte skulle gå att återbringa. Detta är helt fel. Vad frågan gäller är förvaltning av en population och inte enskilda individer. Detta medges av klagandena själva i nämnda inlägga från den 14 december 2015. Klagandena anger på sid. 18 att "skyddsobjektet" är "vargpopulationen". Det är således inte individerna i populationen som är skyddsobjektet. Naturligtvis kommer de individuella vargar som fälls inte att kunna återupplivas men det är inte det som är relevant. De aktuella besluten är begränsade till jakt på ett så pass lågt antal individer att det klart understiger den årliga tillväxten i populationen, vilket framgår av Naturvårdsverkets beslut samt den forskarrapport som ligger till grund för beslutet. Om samtliga vargar som omfattas av besluten skulle fällas så skulle redan efter våren fler vargar finnas efter att alla valpar fötts. Det är så det fungerar i en population – det föds nya individer varje år. Besluten är således inte alls irreversibla och någon lägre grad av sannolikhet för att inhibition ska beslutas föreligger inte.

Vad som däremot måste beaktas är de skador som uppstår på grund av ett eventuellt beslut att med kort varsel ställa in planerade jakter. Ett sådant beslut kommer att få allvariga och oåterkalleliga konsekvenser. Förutom länsstyrelserna och deras personal har ett stort antal människor förberett sig för att inleda jakten den 2 januari 2016 bl.a. genom att planera sitt arbete, resa, boka stugor och ta ledigt. De socio-ekonomiska skadorna av inställd jakt är vidare svårberäknade men betydande. Vilka skador utebliven jakt skulle ge i övrigt är oöverblickbar.

Följande bör dock i sammanhanget särskilt noteras I de forskarrapporter som lämnats till Naturvårdsverket i fråga om vetenskaplig nivå för gynnsam bevarandestatus påpekar båda forskargrupperna att jakt på varg och rimliga målnivåer för stammens storlek är helt nödvändigt för att inte riskera en illegal jakt. Den amerikanska forskargruppen under Scott Mills skriver "*However, we also acknowledge the stark reality that social tolerance – and its*

feedback effects on wolf survival and persistence -- will be promoted by good faith in setting biological criteria. We have certainly seen that reality in play in our experience with wolves in the western U.S., where moderate stakeholders became vehemently anti-wolf when they perceived the thresholds were being set for a political agenda instead of based on sound science. Of course, some of this is perception only (Räikkönen et al. 2013). Nevertheless, we believe that our moderate criteria for population sizes and connectivity, coupled with our advocacy for controlled hunting as part of FRP management, are both biologically defensible and less likely to initiate massive increases in mortality due to poaching that could very quickly and drastically undercut population persistence."

En mycket strikt tolkning av ett otidsenligt och statistiskt EU direktiv i en föränderlig miljö och ett samhälle som inte klarar att verkställa demokratiskt fattade beslut kommer tveklöst att leda till omfattande illegal jakt på det sätt som forskarna varnar för. Att återigen stoppa licensjakten kommer att få förödande konsekvenser för förtroende för förvaltningen och kan snabbt leda till att samhällets mål för vargstammen äventyras.

Verkställighetsförordnandena är slutligen motiverade eftersom jakt annars aldrig kan verkställas innan ändamålet med besluten förfallit (jakttiden har då hunnit löpa ut) om det som nu ska prövas i sak i fyra instanser. Domstolsprocesser i flera instanser tar flera år medan beslut om jakt måste ske årligen eftersom viltet förnygrar sig årligen och måste kunna förvaltas med jakt i årliga cykler.

Öster Malma den 22 december 2015

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Åke Grånström
Vice Generalsekreterare

Ola Wälimaa
Förbundsjurist

Bilaga: Skrivelse till Naturvårdsverket

Naturvårdsverket
Maria Hörnell -
Willebrand
106 48 Stockholm

Öster Malma 2015-12-15

Skrivelse angående Naturvårdsverkets tolkning av "begränsad mängd" och dess inverkan på förvaltningen av våra rovdjur.

Svenska Jägareförbundet har vid ett antal tillfällen påpekat det orimliga i att bara använda sig av 7 % regeln med hänvisning till lodjursjakt i Lettland, bland annat vid Naturvårdsverkets besök på Öster Malma den 13 november. Därför vill vi förtydliga våra synpunkter med en skrivelse.

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat Förbundet, har noterat att Naturvårdsverket två gånger den senaste tiden flaggat för att vid överprövningen av överklagade vargjakts beslut begränsa vargjakten med hänvisning till tidigare ställningstaganden från EU kommissionen gällande lodjursjakt i Lettland. Den 10 oktober skickade Naturvårdsverket en *Vägledning gällande licensjakt efter varg 2016* och den 9 december ett *Föreläggande i ärende om Länsstyrelsen i Värmlands, Örebro, Dalarnas, Västmanlands och Gävleborgs läns beslut om licensjakt efter varg 2016*.

Av de båda handlingarna framgår tydligt att Naturvårdsverket anser att EU kommissionens inställning i fråga om "begränsad mängd" tillmäts större betydelse än den rovdjursförvaltning som

Sveriges regering och riksdag beslutat om. Det framgår vidare att Naturvårdsverket överväger att begränsa antalet revir där licensjakt efter varg får bedrivas, i strid med riksdags och regerings intentioner om regionaliserad förvaltning och tydliga beslut om att koncentrationerna i några Mellansvenska län ska minska.

De sammanlagt 46 vargar som länsstyrelsen medgivit jakt på 2016 ligger långt under det antal som forskarna beräknat behöva fällas för att stammen inte ska öka jämfört med det antal som fanns efter jakt 2015. För att stammen ska balanseras är forskarnas bedömning att i storleksordningen 80 vargar måste fällas under perioden 1 oktober- 30 april. Det betyder att stammen fortsatt kommer att öka. Stammen kommer inte att minska vilket är en förutsättning för att koncentrationerna ska minska.

Svenska Jägareförbundet

Öster Malma, SE-611 91 Nyköping · Tel: 0155-24 62 00 · Fax: 0155-24 62 50

Plusgiro: 152292-9 · Bankgiro: 566-6755 · Org. nr: 802001-6658

www.jagareforbundet.se

”Begränsad mängd”

Naturvårdsverket har i sin anvisning till länsstyrelserna i det mellersta förvaltningsområdet valt att ge en ”särskild vägledning” om begränsad mängd. Av vägledningen framgår att Naturvårdsverket väljer att enbart föra fram vad EU kommissionen framfört i frågan gällande förvaltningen av lodjur i Lettland. Naturvårdsverket har underlåtit att redovisa vad regeringen framfört i frågan till kommissionen. EU kommissionens uppfattning har ingen direkt juridisk relevans i Sverige. EU kommissionen är satt att bevaka att medlemsländerna följer EU regler, men i fall där medlemslandet och EU kommissionen har divergerande uppfattningar väger inte kommissionens uppfattning tyngre än medlemslandets. Endast EU domstolen kan slutligen avgöra frågan om vad som är ”begränsad mängd”. Någon sådan vägledande dom finns inte i dagsläget.

I svensk rättstillämning är det svensk lagstiftning som gäller och det är regering och riksdag som bestämmer vilken linje en myndighet skall välja. Ett direktiv måste för att bli gällande enligt huvudregeln implementeras av medlemsstaterna. En bestämmelse i ett direktiv som direkt påverkar den rättsliga ställningen för en fysisk eller juridisk person kan undantagsvis få direkt effekt om bestämmelsen är ovillkorlig, tydlig och så preciserad att den inte ger något som helst utrymme för en vidare bedömning vid implementeringen. Detta följer av en dom i EU-domstolen den 4 december 1974 (Van Duyn vs Home Office 74/41). Att frågan om ”begränsad mängd” inte är en fråga som kan få direkt effekt torde vara självklart då det pågår ett överträdelseärende i frågan där kommissionen och Sverige har olika tolkning

Naturvårdsverket redovisar att EU kommissionen godkänt ett uttag på 7 % av den Lettiska populationen i en skrivelse daterad 2002. Naturvårdsverket har däremot inte undersökt hur det verkliga procentuella uttaget är idag i Lettland eller andra länder där jakt på stora rovdjur förekommer. Förbundet har därför gjort en snabb undersökning av några länders årliga jaktliga uttag i förhållande till det antal djur landet 2013 uppgett i artikel 17 rapporteringen.

Om Naturvårdsverket hade valt att undersöka det verkliga förhållandet att det blivit tydligt att Lettland årligen skjuter betydligt mer än 7 % av populationen.

Enligt artikel 17 rapporteringen 2013 är den Lettiska lodjurspopulation beräknad till 600-800 individer (kommissionens hemsida)

<http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/species/summary/>

Lodjursjakt i Lettland de tre senaste åren.

2014/2015	171 fällda = 21,3 – 28,5 % av vinterstammen
2013/2014	147 fällda = 17,6 – 23,5 % av vinterstammen
2012/2013	150 fällda = 18,5 – 25 % av vinterstammen

Vargjakt Lettland

Population rapporterad till 300-600 enligt art 17 rapportering

2014/2015: 267 vargar fällda = 44,5 – 89 % av vinterstammen
2013/2014: 292 vargar fällda
2012/2013: 247 vargar fällda
2011/2012: 201 vargar fällda

Uttaget är således långt ifrån de 7% som Naturvårdsverket refererar till. Det bör noteras att kommissionen inte har agerat mot den Lettiska vargjakten.

Avskjutningsstatistik: <http://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/es-sfera-esoso-sugu-monitorings?nid=1697#jump>

<http://www.vmd.gov.lv/en/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/game-resources-and-game-management-/monitoring-of-species-under-eu-regulations?nid=718#jump>

Slovakien

90 vargar i beslut om kvot för 2015/2016

Beräknad population ca 300-600 enligt art 17 rapportering (kommissionens hemsida)

Beslut om jakt 2015/2016: <http://www.poloivnickakomora.sk/spk/spk-aktualne/spravy-a-informacie/639-kvota-lovu-vlka-draveho-2015-2016.html>

Inga problem med kommissionen.

Långt från avskjutning om 7%. Verklig avskjutning 15 – 30 % av vinterstammen

Finland

2015 års jakt: 24 vargar tilldelade varav 17 fälldes av 150-170 vargar. 10 – 11,3 % av vinterstammen

2016 års jakt: Tilldelning 46 vargar av en stam på 220-245 djur.

Population januari 2015: 220-245 (med gränsflockar 240-268). (150-170 enligt art 17 rapport).

Två årigt "försök", som informellt godkänts av EU kommissionen.

Möjligt uttag i Finland = 14,5 – 16,2 %.

Lodjurspopulationen i Finland bedöms till 2340-2610 individer.

2015/2016 – 497 lodjur tilldelade = 19 % - 21,2 %

2014/2015 – 477 lodjur fällda = 18,3 – 20,2 %

<http://riista.fi/sv/stamforvaltningsmassig-kvot-497-lodjur/>

Ovanstående visar med all önskvärd tydlighet att de 7 % som maximal avskjutning som Naturvårdsverket redogör för i sin vägledning och som förefaller ligga till grund för föreläggande om rangordning av jaktreviren saknar såväl juridisk relevans som koppling till de verkliga jaktliga uttagen i flera länder.

Förbundet vill dessutom poängtera att det är fullständigt orimligt att låsa fast ett maximalt jaktligt uttag på 7 % som i sig grundar sig på en helt annan art med en helt annan populationsstruktur och tillväxtpotential. Dessutom kan den årliga tillväxten variera kraftigt över tid från mycket hög till negativ inom den enskilda arten. Att lägga fast ett maximalt tillåtet uttag saknar vetenskaplig grund och om Naturvårdsverket tillämpar 7 % regeln för varg kommer den dessutom att bli vägledande även för andra arter. Även de övriga rovdjursarterna i Sverige sorterar under bilaga 4 i direktivet.

Den enda instans som har mandat att slutligen fastställa hur "begränsad mängd" skall tolkas är EU domstolen. Naturvårdsverket ska inte tillämpa principer som omöjliggör genomförandet av svensk rovdjursförvaltning och som strider mot intentionerna i den av riksdagen fastställda rovdjurspolitiken. Den svenska vargstammen har gynnsam bevarandestatus och ska förvaltas utifrån detta.

För Svenska Jägareförbundet den 15 december 2015

Torbjörn Lövbom
Ordförande Svenska Jägareförbundets rovdjursråd

Bo Sköld
Generalsekreterare Svenska Jägareförbundet